

novi matajur

tednik slovencev videmske pokrajine

ČEDAD/CIVIDALE • U.I.B. De Rubeis 20 • Tel. (0432) 731190 • Poštni predal/casella postale 92
Poština plačana v gotovini / abb. postale gruppo I bis/70% • Tednik / settimanale • Cena 700 lir

št. 16 (375) • Čedad, četrtek 23. aprila 1987

Senjam beneške piesmi, kuo gre?

Kajšan ga teško čaka že no lieto, kajšan na vie še ka je, pa Senjam beneške piesmi je že nazaj pred urateh. Muormo rec, de dobro al slavo Senjam se je že na kajšno vižo utegnu na celo lieto. Ku konča se ga čuje odmevat čež vse polietje, v jesen pride nazaj na varsto al na 'no maniero al na to drugo.

Pride zima in se začne zbierat piesmi že za te novi, potlé se gleda pieuce, potlé vaje, registracija, potlé še vaje, potlé Senjam, tri večera, potlé vse začne od kraja, če tudi nie vič ne konca ne kraja. Ratalo je tako dielo, ki za tiste ki ga parpravljajo je zmieram pred očmi an za te druge na ostane ku ga čakati.

Tudi lietos je pru, de nomalo pogledamo in povemo tistim ki ga samuo ča-

kajo, ka' se je rodilo in ka' se je gajalo do sada za lietošnji Senjam.

Moremo rec, da ries, 'na stvar nas je zmieram čudla in nas je tudi lietos predčudla an je bogatija, ki naši autori so nam pokazal.

Rieč se zmieram buj šier. Že od parvih dni potle, ki društvo Rečan je varglo uon plakate za novi Senjam so se preca nasule besedila an buj potlé tudi glasbe od novih piesmi. Recimo, da je veliko vic besedila kot glasbe, saj nam je paršlo blizu vič ku 25 poeziji, ki na žalost na bojo vse uglasbene četudi bi ble vse uriedne. Večina piesmi so nam paršle blizu že z besedilom in glasbo. Tuole pride rec, da usi gledajo sami se zluošť piesam takuo, ki jim gre buj pru,

pa so tudi taki, ki so nam pošjal besedila an se troštal da jim ušafamo glasbo pa tuole ratava zmieram buj teško. Pa kake so tele besedila? Večina, ku po navadi, govorijo od ljubezan pa na manjkajo tudi take ki gledajo na socialne probleme, na majhane al velike težave življenja, na družino an takuo napri.

Puno novih avtorju, takuo kajšan, ki je biu napravu dve piesmi muora adna ostat uon. So vedno ostali tradicionalni avtoriji, ki pa so gledal iti na nove poti kajšan je pa pomislu, de tisto pot po kateri je šu do sada mu šele uspe, je šele važna, je šele ta prava. Glasba se njeko premika na teme, ki so buj ušec našim mladim, pa ne manjka tudi tle navadna naša muzika. Tudi tle novi avtoriji so se parložil an te stari, ki so notar so muorli iti na adno samo piesam, četudi so predstavil dve za dat prestor drugim. Vebrat tele besedila an glasbe nie bluo lahko, ku nie bluo lahko ušafat pieuce za vse.

Če pomislita de za kar se tiče glasbe imamo 17 ljudi, ki so sodelovali, za besedilo 18, pieucu pa jih bo nih 30, vic orkeštra, prezentatori an takuo napri na bo lahko tudi za društvo Rečan, ki use tuole koordinira speljat do kraja tole veliko dielo. Pa se troštamo, de puode use dobro napri ku po navadi če use tele komponente bojo dielale z dobro vojo.

Bi na tiel vam poviedat vse telekrat, ker je šele veliko reči, takuo potarpita še no malo an začnita gledat na zadnje dni miesca maja, de na napravita kake programe, ki vam storejo zgubit tele zaries čudovitni Senjam beneške piesmi 1987.

Aldo Clodig

Čeče za ljubezan so lan piele «Ist čem živiet». An lietos?

NA POBUDO ZSKD Slovenci videmske pokrajine so se predstavili v Gorici

Kje živijo Slovenci v videmski pokrajini, kako so oblikovali prostor, ki so si ga pred stoletji izbrali za domovino, v kakšnih pogojih so živeli. Kakšne razsežnosti ima pojav izseljenstva in kako je vplivalo na strukturo prebivalstva. Kateri so kulturni spomeniki Slovencev videmske pokrajine, kakšne so bile vezi z matično domovino v preteklosti, kakšne so danes. Prostor, ki ga je imela in ga ima slovenska beseda, kakšne so oblike delovanja na kulturnem in šolskem področju. Na vsa ta in druga vprašanja skuša odgovoriti dokumentarna razstava «Slovenci tam za goro», ki smo jo pripravili za lanske kulturne dneve v Ljubljani in je od torka prejšnjega tedna na ogledu v Kulturnem domu v Gorici

Na torkovi otvoritvi v goriškem kulturnem domu je v imenu Zveze slovenskih kulturnih društev, ki je dala pobudo za postavitev razstave tudi v Gorici spregovoril Rudi

Pavšič.

Za njim je govoril Riccardo Ruttar, ki je pozdravil v imenu vseh organizacij Slovencev videmske pokrajine. V svojem govoru se je Ruttar osredotočil predvsem na trenutni položaj Slovencev v Kanalski dolini, Reziji in Benečiji.

Ruttar je izhajal iz pozitivnih novosti in rezultatov, ki so jih Slovenci v videmski pokrajini zabeležili v lanskem letu. So sad nove vodilne skupine, je dejal Ruttar, ki je bila sposobna združiti posameznike in povezati razne iniciative v neko celoto. «Sedaj stoji pred nami — je nadaljeval — še bolj zahtevna naloga.

Predstaviti se želimo kot Slovenci še v Vidmu in to na čimbolj popolnen način in na najvišji kvalitetni ravni, ki jo zmoremo. Predstavili se bomo Furlanom in Italijanom, kar pomeni, da ni naša naloga lahka in tega se zavedamo».

INCONTRO C.M. VALLI DEL NATISONE
E USL DEL CIVIDALESE

Per una migliore assistenza agli anziani delle Valli

Nella sede di S. Pietro al Natisone si è avuto un incontro fra la Comunità montana delle Valli del Natisone e l'Unità Sanitaria del Cividalese.

Il presidente della Comunità Chiabudini era accompagnato dalla Giunta esecutiva e il presidente dell'U.S.L. dott. Cernoia dal coordinatore amministrativo dott. Marin, dal capo settore assistenza sociale dott. Rotolo e dagli amministratori Adami e Specogna, delegati per il distretto di S. Pietro.

All'ordine del giorno erano i problemi assistenziali sul territorio e la necessità del loro coordinamento.

Il presidente della Comunità Chiabudini, dopo aver espresso il compiacimento per la riunione, ha evidenziato le difficoltà operative degli addetti — oggi sono tredici persone — che sono coordinati da una assistente sociale e da due assistenti sanitarie. Essi operano, in carenza di precise disposizioni, su un vasto territorio, dove la popolazione anziana è numerosa, riuscendo a trattenerne sul posto, mediante il loro aiuto, oltre cento persone, che altrimenti dovrebbero essere ricoverate o in ospedale o in casa di riposo.

L'assenza di personale medico condiziona molto l'efficacia dell'intervento sanitario, per cui la Comunità ha proposto un convenzionamento con l'U.S.L. affinché sia questa a gestire il servizio, così come le leggi regionali ipotizzano, laddove ci sia accordo fra gli enti interessati.

Circa il distretto sanitario in comu-

ne di S. Pietro Chiabudini ha spiegato le motivazioni di carattere finanziario che hanno impedito l'inserimento della sede distrettuale sanitaria di base nel contesto del nuovo edificio che si andrà a costruire.

Egli ha evidenziato come non sia tanto necessaria la struttura poliambulatoriale specialistica, anche per la vicinanza dell'ospedale di Cividale, quanto la presenza di un presidio cui faccia capo il servizio dell'assistenza domiciliare e quello dei consultori.

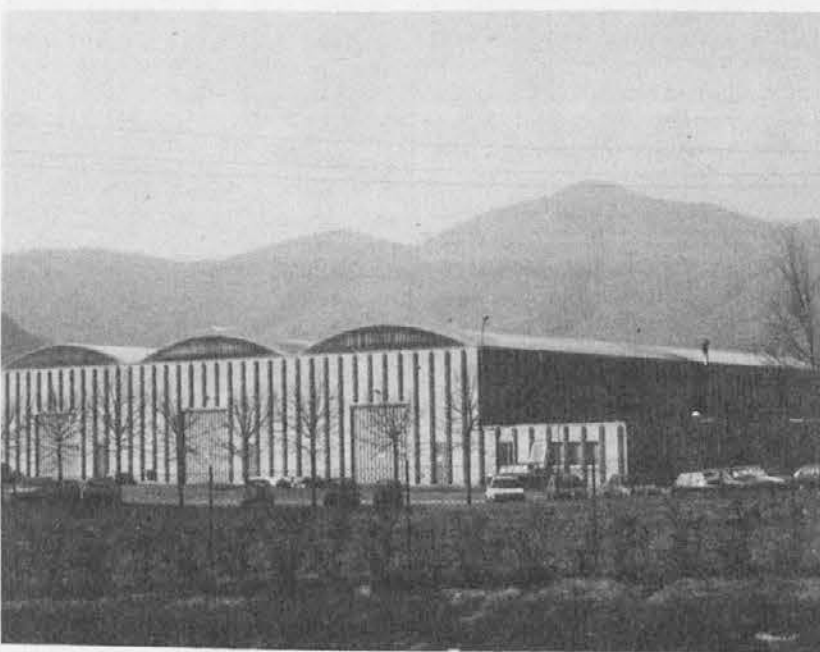
È stato infine discusso il problema viario verso l'ospedale di Cividale.

Il dott. Cernoia ha rassicurato sulla disponibilità dell'U.S.L. a coordinare il servizio domiciliare, potenziandolo con una direzione medica, anche per gestire il servizio in modo unitario su tutto il territorio e ciò per la necessità di muovere il meno possibile le persone anziane dal loro ambiente. I tecnici dei due enti provvederanno a predisporre una convenzione.

Per il distretto sanitario di S. Pietro il dott. Cernoia ha confermato la validità della struttura, non tanto per il servizio poliambulatoriale, quanto per i servizi consultoriali e di medicina preventiva, per la necessità di coinvolgere più capillarmente la popolazione in un'opera di educazione sanitaria con una fattiva partecipazione dei cittadini.

Per i servizi pubblici di trasporto anche l'U.S.L. farà presenti le istanze delle popolazioni presso la Provincia, condividendo le proposte del presidente della comunità montana Chiabudini.

Kakšna bo dokončna rešitev špeterskega obrata Danieli?

Tovarna Danieli je dolga leta pomenila v Furlaniji mit. Bila je ideal tovarne, prototip tistega, kar si Furlani želijo. Tovarna, ki proizvaja stroje za «hladno» varjenje, je bogata. Delo je potekalo brez kriz. Delavci so bili dobro plačani, saj so bili njihovi zaslužki večji, kot v ostalih tovarnah. Vodstvo je dajalo veliko važnost na sodelovanje. Stavk tovarna ni poznala. Skoraj idilna slika, ki je vsekakor nekaj nenavadnega. Pred kratkim je tovarna menjala vodstvo in zadeve so se spre-

menile, vsaj kaže, da so se. Zaprtje obrata pri Špetru pomeni tudi grožnjo skoraj polovici delavcev, 93 jih je, da ostanejo brez službe: Večina so to mladi iz Nadiških dolin in emigranti, ki so se vrnil domov po potresu.

Vodstvo želi združiti vse svoje obrate v Butriu, v pismu, ki ga je poslal Novemu Matajurju, pa deželni svetovalec Specogna celo namiguje na to, da bi se tovarna preselila v kako drugo pokrajino, morda v Pordenon.

Približno 50 delavcev bi torej šlo iz

Špetra v Butrio. Razumemo lahko težnjo k racionalizaciji in združevanju obratov. Padli bi na primer prevozní stroški in morda tudi kak drugi strošek. Težje je razumeti, zakaj je tovarna še do nedavnega vlagala v novo tehnologijo za špeterski obrat. Verjetno pa bo težko do kraja razumeti vse poteze vodstva Danieli.

Dejstvo je, da je novi «stil» vodstva tovarne močno razburkal vode. Špeterski župan Firmino Marinig stalno poudarja, da ne gre samo za materialno škodo. S tem, da bi se delavci odselili ali pa izgubili službo, bi pomenilo nov hud udarec za nacionalno in družbeno tkivo Nadiških dolin. Komaj se je pričelo nekaj izboljšati, komaj so se začele uresničevati neke boljše perspektive, da bi mladi lahko ostali doma, že se stvari rušijo. Ostaja seveda vprašanje, kaj narediti.

Kot nam je povedal sindikalist Dario Forgiarini, so v teku pogajanja s tovarno. Na pogajanjih se iščejo nove možnosti za špeterski obrat.

Dejstvo je, da se tovarniška družba Danieli poslužuje številnih drugih manjših zasebnih podjetij, ki izdelujejo dele za stroje, ki jih tovarna Danieli izdeluje. To sodelovanje proizvaja vrednost približno 80 milijard lir, saj je kar 500 delavnic in majhnih tovarn vezanih na podjetje Danieli. V tem okviru naj bi režili tudi špeterski obrat. Tu naj bi izdelovali nekatere posamezne

beri na str. 2

SZDL Hrvatske včeraj in danes gost SKGZ

Včeraj je prispela na dvodnevni obisk k Slovenski kulturno gospodarski zvezi delegacija Republiške konference socialistične zveze delovnega ljudstva Hrvatske. Delegacijo vodi član predsedstva Josip Gobac.

V razgovoru z novinarjem Primorskega dnevnika je Gobac orisal načelno politiko SFRJ do narodnih manjšin, ki zavezuje vse republike, da skrbijo za položaj jugoslovanskih manjšin v sosednjih državah. «Jasno je — je dejal Gobac — da tako politiko do svojih manjšin želimo voditi v okviru razvijanja dobrososedskih odnosov in vsestranskega sodelovanja s sosednjimi državami, ker brez take politike ne bi imeli skupnega življenja. Jugoslavija se načelno zavzema, da se izpolnjujejo nerešena vprašanja narodnih manjšin, prav tako pa v SRH in SFRJ posvečamo maksimalno pozornost vsem vprašanjem in problemom narodnosti».

Gobac je dodal, da je treba razvijati sodelovanje z manjšinami, ki živijo na obeh straneh meje, v okviru dobrososedske politike in prijateljskih odnosov, osnovanih na načelih enakopravnosti, suverenosti, ozemeljske celovitosti, nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav.

SKORAJ NEIZBEŽNE PREDČASNE VOLITVE?

Fanfani predstavil svojo šesto vlado

Po vseh znakih sodeč ne more biti več dvomov: Amintore Fanfani, ki je od predsednika republike Francesca Cossiga dobil mandat za sestavo nove vlade, pripravlja volitve. Razprave in polemike preteklih dni so jasno pokazale, da se je petstrankarska večina sesula ob ostrem nasprotju med krščanskimi demokrati in socialisti, drugačnih večin pa ni mogoče oblikovati, ker stranke, ki se zavzemajo za referendum, niso pripravljene na koalicio s komunistično partijo.

In tako je po dolgih tednih posvetovanj, poizvedovanj, poskusov naloga na Fanfaniju, da vodi vlado, ki bo pripravila volitve. Politični položaj je sicer še zelo zmeden in, v trenutku ko poročamo, ni še povsem jasno, ali bodo nekatere stranke z obstrukcijo poskušale doseči glasovanje na referendumih, ki so bili napovedani za 14. junij. Analiza Fanfanijevih programskih izjav v poslanski zbornici pa ne dopušča dvomov, da sedanja vlada misli predvsem na volitve.

To jasno izhaja že iz dejstva, da Fanfani v svojem predstavitvenem govoru sploh ni zahteval zaupnice, kar se je zgodilo prvič v povojni italijanski zgodovini. Sicer pa je Fan-

fani izhajal iz ugotovitve, da v tem parlamentu ni mogoča nobena večina več in da bi bilo za državo škodljivo, ko bi se tako stanje nadaljevalo do konca zakonodajne dobe, ko bi še leto dni prevladovala negotovost ter bi ne prišlo do jasne rešitve krize...

Namig na neizbežnost volitev pa je bil jasen tudi v oceni, da predsedniku republike v takem stanju ne ostaja drugega kot prepustiti besede volivcem, ki naj se na svobodnih in demokratičnih volitvah izrečejo.

K navedenemu je treba dodati še dejstvo, da je Fanfani predstavil kratkoročen program, ki naj bi veljal le za tri mesece, ob tem zagovornikom referendumov ponudil roko, ko je dejal, da bi vlada lahko pripravila zakonski osnutek ali celo izdala odlok, na osnovi katerega bi se volilci lahko izrekli na referendumih že letos jeseni in bi torej predčasne volitve ne pomenile avtomatične odložitve referendumov za dve leti.

To je torej dosedanja situacija. V nekaj dneh bo morda bolj jasno, kako se bo gordijski voz razpletel, medtem ko bi bile sedaj vsakršne napovedi preuranjene.

s 1. strani

Špeterski obrat Danieli...

dele strojev. Najti je treba seveda novega lastnika, kar ni lahko. Tovarna Danieli pa bi garantirala z naročili špeterskemu obratu nemoten potek proizvodnje. V začetku novega dela, naj bi bile tudi cene ugodnejše. To bi nekako rešilo problem. Del deavcev bi itak žel v Butrio. nekatere delavce bi zaposlili v nekaterih drugih tovarnah, ki sodelujejo z Danielijem, ostale naj bi predčasno upokojili. Odprla bi se torej celo nova delovna mesta. Vodstvo tovarne se v bistvu strinja s takšno rešitvijo. Svoje odobranje je izrekla tu-

di deželna vlada, seveda pa stvari niso tako enostavne. Ostaja vprašanje lastnika, ostaja dejstvo, da mora vodstvo tovarne Danieli pripraviti jasen načrt, skratka, pot ni in ne bo gladka. Zaprtje špeterskega obrata pa je sprožilo tolikšne odmeve, da bo moralo priti do neke rešitve, saj to koristi tudi samim lastnikom tovarne; ki jim grozi, da pred javnostjo «zamažejo» znak Danieli, ki je blestel v furlanskem industrijskem svetu.

Ovprašanju tovarne je KPI veeraj priredila javno razpravo!

LETTERE AL DIRETTORE

Ancora sul problema Danieli

Spettabile direttore, in questi ultimi numeri leggo con interesse delle numerose prese di posizione in riferimento alla vicenda dell'industria Danieli-Natisone che viene ad assestare un duro colpo all'economia delle Valli.

Desidero però sottolineare un ulteriore aspetto negativo che emerge, e cioè l'intenzione di alcuni a proporsi come gli esclusivi difensori e interpreti dello sviluppo della Benecia. Le iniziative dal basso non sono ritenute necessarie perchè alla lunga potrebbero diventare pericolose, così tutto si riduce ad una conta degli onorevoli che si riesce a schierare e, per quanto riguarda la minoranza slovena, se si osserva attentamente al ruolo che nel settore occupa una pre-

cisa area politica, sui meriti, dubbi di sorta non dovrebbero esistere. Speriamo non si stia assistendo ad una nuova forma di colonizzazione e, nel frattempo che i posti di lavoro diminuiscono invece che aumentare, sarebbe necessario all'interno delle nostre strutture un bilancio del lavoro svolto, un'analisi dei risultati conseguiti, la presa in visione di un conto ricavi o perdite se esiste e forse alcuni chiarimenti per rendere trasparente, come si usa dire, questa problematica.

Su questi temi stimolanti penso che il Novi Matajur debba intervenire e confido non si lascerà sfuggire l'occasione per farlo.

Distinti saluti

Elio Berra

Spoznavajmo naše kraje

Lipalja vas - Laglesie San Leopoldo

Lipalja vas je zadnja vas v Kanalski dolini, kjer se popotnik še sreča z ljudmi, ki govorijo skoraj isto slovensko narečje kot Žabničani.

Varjetno je prvi slovenski naseljeni val obsegal Žabnice in Lipaljo vas prav zaradi narečne sorodnosti, kajti narečna razlika med Žabničani in Ukljani je precejšnja kljub bližini krajev, saj je razdalje med Žabnicami in Ukvami samo tri kilometre.

Tudi slovensko poimenovanje Lipalje vasi ni enotno, nekateri trdijo, da je edino pravilna oblika Djepalja vas, v starejših brošurah in časopisih pa se večinoma piše ime kraja Lipalja vas.

Na pročelju župne cerkve sta dve spominski plošči, na eni je ime vasi zapisano kot Djepalja vas na drugi kot Lipalja vas. V brošuri o cerkvenem stanju Krške škofije v letu 1859 je ime kraja v slovenščini natisnjeno kot Ljpalja ves; leta 1918 spet v isti izdaji ime kraja Lipalja ves. V izdaji «Slovensko-nemška meja na Koroškem», ki je izšla v Ljubljani leta 1908 pa je kraj na strani 97 poimenovan kot Lipalja vas. Eno je gotovo, kraj je bil do nedavnega, do pričetka druge svetovne vojne strnjena slovenska vas med nemškim Nabor-

jetom na eni in nemškim Pontabljem na drugi strani.

Pod Avstrijo je bila osnovna šola utrakvistična slovensko-nemška.

Tu je bilo zbranih precej narodnih pesmi za slovensko matico v Ljubljani. Danes so prebivalci Lipalje vasi v veliki večini Furlani, pravih domačinov je izredno malo.

Ljudi, ki še govorijo slovensko narečje ni več kot 25. Čez kako desetletje bodo samo spominski plošči na pročelju cerkve in bogat župnijski arhiv pričali, da je tod živel naš rod.

Lipalja vas je bila dalj časa podružnica ukovske župnije. V župnijo je bila vas povzdignjena leta 1771. Krstne knjige so ohranjene od leta 1715, mrliške in poročne knjige pa od leta 1762.

V Lipalji vasi je bila dvorazredna osnovna šola. Od vsega začetka so v njej poučevali slovenski duhovniki, po letu 1870 pa se je slovenščino poučevalo kot v vseh ostalih utrakvističnih šolah na Koroškem.

Leta 1880 so v Lipalji vasi našli 366 Slovencev in 21 Nemcev, leta 1900 pa 310 Slovencev in 15 Nemcev.

Tudi v Lipalji vasi so leta 1976 zaprli osnovno šolo zaradi zelo majhnega števila otrok.

Salvatore Venosi

Novi Matajur v Kanalski dolini

Kakšen je danes položaj Slovencev v Kanalski dolini, kako so organizirani, s kakšnimi problemi se morajo soočiti. To so bila glavna vprašanja v središču pozornosti pred nekaj dnevi, ko je redakcija Novega Matajura bila na celodnevem obisku na tem področju. Prva etapa je bila na sedežu Slorija, v Ovčiji vasi, ki so ga odprli pred štirimi leti in kjer nam je Salvatore Venosi predstavil kulturne organizacije Slovencev Kanalske doline. Naj dodamo, da se je obiska udeležila tudi Anna Iussa, ki od začetka aprila skrbi za potrebe društev v okviru ZSKD za videmsko pokrajino.

Poleg Slorija deluje v Kanalski dolini, pravzaprav v Ukvah, zbor Pla-

Komandni pult žičnice

Višarje pod snegom

Spodnja postaja žičnice

ninka, ki ima že 15 let dela za sabo. V tem okviru je leta 1978 nastalo društvo Lepi vrh. Tu imajo tečajje slovenskega jezika — letos je že 12. leto — in glasbeno šolo, kjer poučujejo profesorji iz Kranja. Do lani pa so učitelji hodili iz Jesenic.

Že več let deluje v Kanalski dolini mešani pevski zbor Ojsternik, ki je letos imel izredno velik uspeh na Koroški poje v Celovcu. V njegovem okviru deluje tudi mlajša folklorna skupina, ki je nastala leta 1979. Tudi v Žabnicah imajo mešani pevski zbor. Od leta 1984 deluje v Kanalski dolini tudi Slovenski klub, ki ima sedež na Trbižu.

Po kratkem razgovoru na Sloriju smo šli na svete Višarje, ki so bile pod debelo snežno odejo. Do gor nas je spremljal tudi župnik Mario

Pouk klavirja

Gariup, s katerim smo kasneje obiskali farovž in šolo v Ukvah, kjer se odvijajo tečajji Glasbene šole, slovenskega jezika in ročnih del. Na Višarjih smo se zadržali v krajšem pogovoru tudi s strokovnjaki, ki skrbijo za delovanje nove žičnice. Začela je obratovati januarja letos, kot so nam razložili, je veliko bolj moderna, predvsem pa je večja njena zmogljivost, kar pomeni, da lahko pripeljejo na Višarje 800 ljudi na uro, tako da ne bo več v sezoni štiri ali večurnih vrst.

Med obiskom Kanalske doline smo srečali tudi dva predstavnika Slovenskega kluba Rudija Bartholota in Antona Sivca. Po kratki postojanki v Ukvah, kjer smo se seznanili, kot rečeno, z delovanjem Glasbene šole, smo se vrnili domov.

Rop v čedajski Ljudski banki

Drzen rop v torek dopoldne v Ljudski banki v Čedadu: še neidentificirana bandita sta malo pred deseto uro z orožjem v roki prisilila blagajničarje, da so jim izročili ves denar, ki so ga imeli v blagajni. Takoj nato sta jo pobrisala, baje peš, le nekaj minut preden so na kraj ropa prihitali karabinerji in policijski agenti. V kratkem času so organi pregona postavili cestne zapore na vseh glavnih cestah, ki vodijo iz Čedada, vendar, do trenutka ko poročamo, je bilo prizadevanje mož postave zaman.

Bandita, ki sta bila po opisu očividcev srednje nizke postave, stara približno

30 let in sta govorila brez naglasa, sta prišla v banko, ki je na središčem Mazzinijevem korzu, nekaj pred 10. uro. Medtem ko je eden stražil pri vratih, je drugi z revolverjem v roki prisilil direktorja in blagajnike, da so mu izročili ves denar — okoli 50 milijonov lir. Uslužbenci banke so sicer sprožili alarmni sistem, ki je povezan s policijo, vendar bandita sta odhitela, preden so možje postave prišli do banke.

Rop v čedajskem denarnem zavodu je bil prvi tak kriminalni podvig in je vzbudil precej iznenadenja tudi med ljudmi.

VIII. MEDNARODNI SLIKARSKI NATECAJ

Nadiške doline na platnu

Podobe iz Nadiških dolin, to je naslov mednarodnega slikarskega natečaja, ki ga pod pokroviteljstvom dežele Furlanije-Julijske krajine prireja Društvo beneških likovnih umetnikov iz Špetra.

Natečaj se odvija že osmo leto in bo potekal od 23. maja do 21. junija. Udeležijo se ga vsi umetniki z enim delom izdelanim v merjenem času. Želja prireditelja pa je, da se ga udeleži čimveč likovnih ustvarjalcev iz Slovenije in Koroške. Žigovanje platen bo v Beneški galeriji v Špetru od 8. do 12.30 in od 16. do 19.30 ob delavnikih ter od 8. do 12.30 ob nedeljah.

Isti urnik velja za oddajo del, rok

zapade 21. junija ob 12.30.

Kot prejšnja leta, ko je mednarodni natečaj imel precejšen uspeh, bo Društvo beneških umetnikov priredilo skupinsko razstavo najzaslužnejših del po oceni kvalificirane žirije.

Otvoritev razstave bo v soboto 27. junija ob 19. uri v Beneški galeriji v Špetru ob prisotnosti oblasti. Razstava bo odprta do 12. julija.

Naj na koncu povemo, da najzanimivejša dela po oceni žirije bodo dobila odkupne nagrade v višini 1.000.000, 700.000 in 500.000 lir vsak. In na koncu še naslov prireditelja: Beneška galerija, Špetar/S. Pietro al Natisono - Udine tel. 0432/727152.

INDETTO DAL CENTRO STUDI NEDIŽA

Anche quest'anno il premio letterario «Lastra della Banca di Antro»

Al fine di rafforzare l'interesse per la cultura popolare e per l'espressione linguistica degli Sloveni della provincia di Udine, il Centro Studi Nediža di S. Pietro al Natisono indice il premio letterario «Lastra della Banca di Antro».

Il premio si suddivide in tre sezioni:

1) per il miglior risultato nel campo della letteratura anche sia opera di un autore locale o che parli della vita degli Sloveni della provincia di Udine; 2) per il miglior risultato nel campo della raccolta e dello studio della cultura popolare degli Sloveni della provincia di Udine;

3) per il miglior risultato nel campo della narrativa per i ragazzi che si ispiri ai temi popolari o sia comunque vicino alla mentalità dei ragazzi della Benecia.

I premi, costituiti dalla targa d'argento riprodotte la lastra della Banca di Antro e dalla somma di lire 500.000 per ogni sezione, verranno consegnati ogni anno alla conclusione del concorso dialettale sloveno per ragazzi «Moja vas».

Le proposte per la attribuzione dei premi possono venire inoltrate da tutte le organizzazioni e istituzioni de-

gli Sloveni in Italia e dagli enti locali di tutta la zona dove vivono gli Sloveni in Italia.

Le proposte devono essere accompagnate da una breve relazione, nel caso di opere inedite deve essere allegata anche una copia dell'opera proposta.

Le proposte devono pervenire entro il 15 maggio al seguente indirizzo: Premio letterario «Lastra della

Banca di Antro» - Centro Studi Nediža - 33049 San Pietro al Natisono (Udine).

Per l'assegnazione dei premi verrà nominata un'apposita giuria, composta da cinque personalità della cultura locale. I nomi dei componenti saranno resi noti al pubblico solo al momento della premiazione.

Il Centro Studi Nediža
S. Pietro al Natisono

I RISULTATI

3ª Categoria

Tricesimo - Pulfero 1-0

Esordienti

Audace-Valnatisono 0-2

CSI

Lessi/Gemona-Valnatisono 0-2

Gabriele Bacia, Giovanissimi Valnatisono

PROSSIMO TURNO

1ª Categoria

Spilimbergo-Valnatisono

2ª Categoria

Audace-Stella Azzurra

3ª Categoria

Savognese-Alta Valtorre
Pulfero-Bearzi

Under 18

Valnatisono-Torreesane

Giovanissimi

Riposo

Esordienti

Riposo

CSI

Valnatisono-Comunale Faedis

24 aprile, ore 18.30

Pallavolo femminile

Pol. S. Leonardo-Bressa

TUTTOSPORT VSE O ŠPORTU

La Valnatisono fa suo il «miniderby»

Audace-Valnatisono 0-2 (0-1)

Audace: Predan Stefano, Vogrig Cristian, Zufferli Giovanni, Dreszsch Dennis, Magnan Massimiliano, Valentinuzzi Moreno, Campanella Massimiliano, Chiacig Roberto, Podrecca Andrea, Leban Pierluigi, Predan Cristian (Barbieri Alessandro), a disposizione: Codromaz Eric, Qualizza Simone, Bledig Luca, Dugaro Roberto. All. Ivano Martinig.

Valnatisono: Pierigh Alberto, Rossi Stefano, Coceano Lorenzo (Moratti Moreno), Osgnach Michele; Crainich Leonardo, Sturam Federico, Mottes

Luca, Vidic Michele, Specogna David, Selencig Michele (Pinatto Nicola), Persoglia Antonio (Macorig Luciano), a disposizione: Venuti Stefano, Battistig Roberto. All. Fulvio Degrassi.

Marcatori: al 14' Osgnach e al 18' della ripresa Specogna.

Arbitro: Caffi Paolo.

S. Leonardo 15 aprile. Una bella gara fra le nostre due formazioni esordienti che si sono date battaglia cavalleresca sul campo di Scrutto. Alla fine la Valnatisono, grazie al-

la maggiore esperienza dei singoli, ha ottenuto la vittoria. Per riuscire ad ottenerla però, ha dovuto sudare le proverbiali sette camicie. La prima rete è stata siglata con una bella conclusione da fuori area di Osgnach Michele, il pallone è risultato imprevedibile per il bravo Predan Stefano. Nel secondo tempo l'Audace ha cercato di raddrizzare il risultato senza riuscire nel proprio intento. Erano ancora gli ospiti a passare, con una conclusione di testa di Specogna David, col pallone che entrava nell'incrocio dei pali.

La Valnatisono con la formazione «Giovanissimi» in Belgio

La formazione dei «Giovanissimi» della Valnatisono è partita il giorno di pasquetta per Sambreville, cittadina del Belgio meridionale, nei pressi di Liegi, per disputare una gara amichevole di calcio con la formazione del F.C. Falisolle.

La gita, oltre alla parte puramente sportiva, è arricchita da un vasto e nutrito programma che fra l'altro prevede una visita a Waterloo, a Bruxelles dove la squadra sarà ospite della CEE e dove visiterà l'Atomium, la Grande Place, il Mannekenpiss. Si avrà modo di incontrare la comunità italiana in Belgio, si visiterà la miniera-museo di Blegny-Trembleur, la città di Liegi. I «Giovanissimi» saranno inoltre ricevuti dal console di Charleroi ed all'amministrazione di Sambreville.

Il rientro è previsto per domenica 26 aprile verso mezzogiorno a S. Pietro al Natisono.

Questa iniziativa è stata possibile grazie ai contributi di Enti pubblici e di alcuni privati, che hanno reso fattibile il viaggio ed il nutrito programma.

La formazione dell'Audace con il tecnico Ivano Martinig ed i dirigenti Walter Zorutti e Corrado Buonasera

La formazione della Valnatisono con il responsabile del settore giovanile prof. Fulvio Degrassi, il dirigente Paolo Corredig ed alcuni genitori prima della gara

LE CLASSIFICHE

3ª Categoria

Reanese 33; Bearzi 27; Alta Valtorre, Tricesimo 26; Ciseriis 22; Savognese, Comunale Faedis 21; Fulgor 19; Nimis 18; Pulfero 16; Togliano 14; Chiavris 13; Savorgnanese 8.

Under 18

Valnatisono 38; Donatello 34; Bearzi 31; Bressa 29; Olimpia, Rizzi 26; Torreesane, Forti & Liberi 20; Nuova Udine, Aurora L.Z. 19; Stella Azzurra 14; Chiavris 10; Martignacco 9; Comunale Faedis 7.

1 partita in meno: Martignacco, Bearzi,

Cristian Osgnach, portiere Giovanissimi Valnatisono

Bressa, Forti & Liberi, Stella Azzurra, Chiavris.

Giovanissimi

S. Gottardo 31; Cussignacco, Aurora L.Z. 24; Donatello, Cividalese 15; Valnatisono, Gaglianese 14; Lauzacco 10; Percoto 8; Buttrio 3.

1 partita in meno: Cussignacco, Aurora L.Z., Percoto, Buttrio.

Esordienti

Aurora L.Z. 23; Manzanaese 22; Gaglianese, Serenissima 19; Cividalese 17; Buttrio 11; Percoto 10; Valnatisono 5; Audace, Azzurra 3.

2 partite in meno Percoto; 1 partita in meno: Aurora L.Z., Audace, Cividalese, Gaglianese, Azzurra, Buttrio.

Pallavolo femminile

Rivignano 16; Comeglians 12; Pol. S. Leonardo Apicoltura Cantoni, Cassacco 10; Arteniese, Remanzacco 6; Bressa 4; Lavoratore 0.

Le classifiche Under 18, Giovanissimi, Esordienti, Pallavolo femminile per motivi tecnici, sono aggiornate alla settimana precedente.

GORENJ TARBI-ČEDAD

Tončka ne bomo vidli vič

Pru velika množica judi je pospremila v četartak 16. aprila k zadnjemu počitku Antonia Chiabaia, Toncina. Umaru je v čedajskem špitalu v sredo 15. zjutra. Dopunu bi bil 88 let otuberja miesca. Podkopali so ga v Priešnjem, na zadnjo pot pa so ga nesli njega prijatelji minatori s klubuki in facuoli, za njim so nesli tudi galjardet od secjona bivših rudarjev Zveze slovienskih izseljencev. Okuole njega družine se je zbralo v telem žalostnem momentu puno parjateljju Toncina iz Čedadu, iz vsieh naših dolin an še posebno iz njega rojstne vasi, iz Gorenjega Tarbja. Na pogrebu je biu an čedajski župan Pascolini.

Ob odpartem grobu sta mu v pozdrav spregovorila predsednik secjona bivših rudarjev Elio Qualizza an njega velik parjateju Izidor Predan. Dorič je z ganljivimi besiedami poviedu, kaka je bla življenjska pot draga-gega Tončka.

«... Vidim te mladega puoba, ko nisi biu še dopunu 18 liet. General Cadorna te je premladega poklicu na uejsko, čeglih nisi nikdar želeu uejske, pa si le ratu «cavaliere di Vittorio Veneto», zvest alpin svoje domovine. In ko si napravu svojo sudaško dužnuost do domovine, do italijanske patrije, se je začeu naraščat fašizem. Ti nisi teu obliečt čarne srajce, zatuo nisi imeu diela an kruha doma.

Šu si čez Piccolo San Bernardo brez pasaporta.

Po dugih kilometrih nevarne in snežne poti si paršu v francuosko mesto Modave. Tusi dau tistemu, ki ti je kazu pot, zadnjih 25 lir. Dielo si dobiu pri kimetu v Chambery, potem pa te je pot pejala v Belgijo. Nad 30 liet si dielu v rudniku, v jami in ne kot navadni rudar, pač pa kot šef purjon, kapo od kapulnu. Opravju si v Belgiji tudi globoko umanitarno, nobil dielo. Kadar je biu kajšan minator bolan, da ni mu parnest damu štipendja, kruha, si ti Tonček runu koleto an takua nosu nesrečnim družinam kruh damu. Zavojto je do brotljivosti in dobrosrčnosti so te vsi željel imiet za brata. Takuo si ratu nunac od karsta in hierme za parbliž-

no 40 otruo. «Naš Toncin — je še jau Dorič — je glaboko ljubiu jeziku, ki sta mu ga dala mama in tata in do telega našega jezika je učiu ljubezan sinuovama. Ettore an Toninac, ki sta se rodila in živjela v Belgiji, govorta lieuš po našim kot marskajšan, ki se je rodii in zmieraj živeu v naši vasi. Čeglih sta hodila v francuoske šuo-le, znata lepuo tud po italijansko. Toncin ni teu in ni želeu pozabiti od kot je, od kot je paršu.

Kadar se je s penzionan varnu damu, v hišo, ki jo je zgradiu v Čedadu, se je hitro povezu s kulturnim društvom Ivan Trinko. Postau je blagajnik, kasier in kadar ni bluo denarja, je vičkrat zakladu iz svoje gajufe za potrebe društva. Biu je pobudnik, animator za naš velik praznik Dan emigranta, za Kamenico in za praznik minatorju na dan Svete Barbare. Učiu nas je ljubiti naš jeziku, našo kulturo.

Testament, ki nam ga je zapustu je tel — je jau potlè Dorič: «Judje vsega sveta imejmo se radi. Če bote tuo spoštoval, bom sladkuo spau moje venčno življenje. Zbuogam Tonček. Pa mi se bomo še videli, mi se bomo še srečali s tabo. Srečali se bomo s tvojim duhom, povsierode, kjer bo živjela ljubezan med ljudmi, pa tudi tam, kjer se boju ljudje tukli za pravico in frajnost»

PRAPOTNO

Prapotišča

Umarla je
Giuditta Bernikova

Giuditta Caucig, uduova Bernich je umarla že 7. marca. Za žalostno novico pa smo zvedeli šele seda, ko nam je sin parnesu fotografiju na naše uredništvo. Giuditta se je zdravele puno cajta v čedajskem špitalu, potem je šla živet h hčeri v Dogno. Počutila se je slavo, takuo de so jo rikoveral v Huminskem (Gemono) špitalu, kjer je umarla. Učakala je lepo starost: 86 liet. V nje življenju Giuditta je zaries puno predielala, zredila je tudi 8 otruo, štier puobu an štier čeče, vsi so živi.

Nje pogreb je biu v Ibani v pandiejak 9. marca. Puno judi ji je paršlo dajat zadnji pozdrav.

Novi Matajur

odgovorni urednik:
Iole Namor
Fotokompozicija:
Fotocomposizione Moderna - Videm

Izdaja in tiska
Trst / Trieste

Settimanale - Tednik
Registraz. Tribunale di Trieste n. 450

Naročnina - Abbonamento
Letna za Italijo 19.000 lir

Poštni tekoči račun za Italijo
Conto corrente postale
Novi Matajur Čedad - Cividale
18726331

Za SFRJ - Ziro račun
51420 - 603 - 31593
«ADIT» 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II nad.
Tel. 223023

Letna naročnina 2.000 din
posamezni izvod 100 din

OGLASI: 1 modulo 34 mm x 1 col
Komerzialni L. 15.000 + IVA 18%

Velika nuoč v Moski

Velika nuoč, cajt molitvi an praznika, pa tudi počitnic an potovanj.

Takuo v petak 17. aprila na velika skupina Benečanu je šla na potovanje v Rusijo. Varnejo se jutre, 24. aprila. V telim tiedne so si ogledali Mosco an Leningrado. Tudi tela je na novica saj mislimo, de je parvikrat de se iz Benečije organiza tajšan

izlet za katerega, kot kaže število tistih, ki so šli — 58 judi — je bluo puno zanimanja.

Tudi tuole kaže, de se Benečija odperja svietu an de ga želi od blizu spoznat ne samuo zaradi mizerije an pomanjkanja diela doma z valižo v rokah.

«Giovanissimi»
po sviete

V nediejo zjutra se varnejo damu mladi nogometiši — giovanissimi od Valnatisona. Kje so bli? V Belgi, v občini Sambreville, kamar so odpotoval v pandiejak 20. aprila, tisti dan po Veliki noc. Tela je na inicijativa, ki je povezana s pobratentjem — gemellaggio med Sambreville an Gorskou skupnost Nediških dolin, organizala pa jo je Zveza slovienskih izseljencev kupe z Valnatisona. Program je biu zelo zanimiv: v parvi varsti na partita z njih varstniki parjateljji iz Belgije tistih liet — 14/15 liet — pa tudi drugi inicijative, de se lieuš spoznajo. V programu je biu tudi obisk miesta Liegi, adnega rudnika (miniera), ki je ratu muzej an kjer so vidli kako je bluo dielo minatorja. Šli so v Bruxelles an Waterloo, srečal so se z italijanskimi an slovienskimi emigranti, so spoznal od blizu CEE an nje organizacije. Poliete pa jim varnejo obisk parjateljji iz Belgije, ki pridejo luja al pa vošta tle h nam.

Kupe z giovanissimi Valnatisona so odpotoval v Belgijo njih starši, dirigenti ekipe an tudi puno naših domačinu, ki imajo v tisti deželi parjateljje an žlahto.

PODBONESEC

Postrojil so
Landarsko jama

Puno judi se je zbralo na Velikonočni pandiejak v liepi, sugestivni cirkvici v Landarski jami, kjer po dugem cajtu se je spet maševalo. Landarska jama je bila dvie liet zaparta, tarkaj cajta je korlo za de napravejo vse tiste diela, ki so ble zaries potrebne. Postrojil so štenge, ki pejejo do nje, odnesli so proč nevarne an velike kamane, ki so stal glih ob vходу. Potencjal so luči an postrojil stazico, ki za 300 metru peje čez njo.

Če je kajšan od vas, ki nie še vidu telo znamenito lepoto, lepuo nardi če jo gre gledat, priet pa naj se obarne do gaspoda Landarske fare, gospod Cimbaro, saj ima on kiuče.

ŠPETER

Umaru je Emilio Fon

Šele mlad, saj je imeu 65 liet, nas je za venčno zapustu naš vasnjan Emilio Fon. Za njim jočejo žena, hčera, brat, sestre, žlahta an parjateljji.

Umaru je v teržaškem špitalu, njega pogreb pa je biu v Špietre v sriedo 22. obrila.

Urniki miedihu v Nediških dolinah

DREKA

doh. Lucio Quargnolo
Kras: v torak an petak ob 13.30.
Pacuh: petak ob 13.00
Trinko: v torak an petak ob 14.00

GARMAK

doh. Lucio Quargnolo
Hlocje: v pandiejak an torak od 15.00 do 16.00
v sriedo an četartak od 11.00 do 12.00
v petak od 17.00 do 18.00.

doh. Boscutti Giuliano

Hlocje: v pandiejak od 16.00 do 17.00
v sriedo od 15.00 do 16.00
v saboto od 10.00 do 11.00

Lombaj: v torak an četartak ob 13.30.

PODBUNIESAC

doh. Filippo Bonanno

Podbuniesac: od pandiejka do petka ob 9.30 do 12.30
popudan ob 15.30 do 17.30

Črnivah: v saboto od 10.00 do 11.30

doh. Giovanna Plozzer

Podbuniesac: v pandiejak, torak, sriedo an petak od 8.00 do 9.30
v četartak od 17.30 do 19.00
v saboto od 9.00 do 11.00

SOVODNJE

doh. Pietro Pellegritti

Sovodnje: od pandiejka do petka od 10. do 12.

ŠPIETAR

doh. Edi Cudicio

Špietar: v pandiejak, torak, četartak petak an saboto od 8.00 do 10.30
v sriedo od 8.00 do 9.00
in od 16.00 do 18.00

doh. Pietro Pellegritti

Špietar: v petak od 17. do 18.

SRIEDNJE

doh. Lucio Quargnolo

Sriednje: v pandiejak od 11.00 do 12.00
v sriedo od 13.00 do 14.00.
v petak od 9.00 do 10.00.
v saboto od 10.00 do 11.00.

Gor. Tarbi - Oblica: v sriedo ob 14.30.

doh. Renato Trainiti

Sriednje: v četartak od 14.00 do 15.00.
Gor. Tarbi: v četartak od 15.00 do 16.00

SV. LIENART

doh. Lucio Quargnolo

Gor. Miersa: v pandiejak an torak od 17.00 do 18.00
v sriedo an četartak od 9.30 do 11.00
petak od 10.30 do 12.00
v saboto od 11.00 do 12.00

doh. Renato Trainiti

Škrutove: od pandiejka do sabote od 9.00 do 12.00.

Telefoni utili: ospedale civile di Udine 4991, ospedale civile di Cividale del Friuli 730791; questura 113; carabinieri 112; vigili del fuoco (soccorso) 22222; vigili del fuoco (incendi) 212020; pronto soccorso 730000;

per chi viaggia; aeroporto di Ronchi informazioni 0481/777001; stazione ferroviaria Udine informazioni 208969, dalle 8 alle 12 e dalle 15 alle 19; stazione ferroviaria Cividale 731021; stazione autocorriere Udine informazioni 203941; stazione autocorriere Cividale 731046.

Kada greš lahko guorit s šindakam

Dreka (Maurizio Namor)
torak 10-12/sabota 10-12

Grmek (Fabio Bonini)
sabota 12-13

Podbonesec (Giuseppe Romano Specogna)
pandiejak 11-12/sabota 10-12

Sovodnje (Paolo Cudrig)
sabota 10-12

Špeter (Giuseppe Marinig)
srieda 10-11

Sriednje (Augusto Crisetig)
sabota 9-12

Sv. Lienart (Renato Simaz)
petak 9-12/sabota 10-12

Bardo (Giorgio Pinosa)
torak 10-12

Prapotno (Bruno Bernardo)
torak 11-12/petak 11-12

Tavorjana (Egidio Sabbadini)
torak 9-12/sabota 9-12

Tipana (Armando Noacco)
srieda 10-12/sabota 9-12

Guardia medica

Za tistega, ki potrebuje miedihu ponoč je na razpolago «guardia medica», ki deluje vsako nuoc od 8. zvičur do 8. zjutra an u saboto od 2. popudan do 8. zjutra od pandiejka.

Za Nediške doline se lahko telefona v Špietar na štev. 727282.

Za Čedajski okraj v Čedad na štev. 830791, za Manzan in okolico na štev. 750771.

Poliambulatorio v Špietre

Ortopedia doh. Fogolari, u pandiejak od 11. do 13 ure.

Cardiologia doh. Mosanghini, u pandiejak od 14.30 do 16.30 ure.

Chirurgia doh. Sandrini, u četartak od 11. do 12. ure.

Ufficiale Sanitario dott. Luigino Vidotto

S. Leonardo
venerdì 8.00-9.30

S. Pietro al Natisona
lunedì, martedì, mercoledì, venerdì 10.30-11.30, sabato 8.30-9.30

Savogna
mercoledì 8.30-9.30

Grimacco: (ambulatorio Clodig)
lunedì 9.00-10.00

Stregna:
martedì 8.30-9.30

Drenchia:
lunedì 8.30-9.00

Pulfero:
giovedì 8.00-9.30

Consultorio familiare S. Pietro al Natisona

Ass. Sanitaria: I. Chiuch

Od pandiejka do petka od 12. do 13. ure

Ass. Sociale: D. Lizzero

U torak ob 11. uri
U pandiejak, četartak an petak ob 8,30.

Pediatria: Dr. Gelsomini

U četartak ob 11. uri
U saboto ob 9. uri

Psicologo: Dr. Bolzon

U torak ob 9. uri

Ginecologo: Dr. Battigelli

U torak ob 9. uri z apuntamentoam

Za apuntamento an informacije telefonat na 727282 (urnik urada od 8.30 do 10.30, vsak dan, samuo sriedo an saboto ne).

Dežurne lekarne Farmacie di turno

Od 25. aprila do 1. maja

Čedad (Fornasaro) tel. 731264
S. Giovanni al N. tel. 766035
Premariah tel. 729012

Ob nediejah in praznikah so odparte samuo zjutra, za ostali čas in za ponoč se more klicat samuo, če riceta ima napisano «urgente».